Don Kişotu herkes bilir; kahramanlık martavallarıyla dolu kitapları okuya okuya zayıf sinirleri büsbütün sarsılan ve aklını oynatan bu kahraman taslağı, cihana guya adalet götürmek için sıska bir ata biner ve paslanmış bir mızrakla yola çıkar. Bozuk kafasında yalnız düşman orduları ve devler olduğu için koyun sürülerini asker, yel değirmenlerini dev sanarak onları hücum eder. Sonunda ne olduğu da malûmdur.

Son zamanlarda da İstanbul'da bir komünist Don Kişotu türedi. O da modası geçmiş paslı bir mızrakla ve kafasında yalnız burjuva - proleter manisi olduğu halde rasgele saldırıyor, haykırıyor, hırslanıyor, tulumbacı ağzıyla şiirler (?!) yazıyor. Gayesi basit, fakat pek yaman: Türkiye'de halk rejimi yani komünizmi kurarak bu çorak memleketi cennet haline getirmek.

İşin doğrusunu söylemek icap ederse asıl Don Kişot olanlar bu işin elebaşlarıdır. Onların Türkiye'deki müsveddesi olan Nâzım Hikmetof Yoldaş da ancak bir Şanso Pansadır. Fakat Türkiye'de baş kominist kendisi olduğu ve yahut Öyle geçindiği için ona, Türkiye komünistlerine de değer biçmek üzere, Don Kişotluk rütbesini çok görmüyorum.

Kara vicdanını Mujik cehenneminde kızartan ve Yahudi Marksın bayat felsefesinin altına bir köle gibi yatan, karanlık günlerimizde İstanbul'dan ve Anadolu'dan kaçarak Moskova'da ense yapan yurt kaçkını Nâzım Hikmetof Yoldaş'a hiçbir sözüm yoktu. Çünkü türlü türlü maniler ve türlü türlü manyaklar olduğunu biliyordum. Fakat Hikmetof Yoldaş nebbaşlığa başlayarak büyük *Namık Kemal'in* kemiklerine diş uzatınca mesele değişti.

Komünist Nâzım Hikmetof ile romancı Peyami Safa'nın aralarında ne geçtiyse geçti. Düne kadar birbirinin dostu ve bedava reklâmcısı olan bu iki *edib-i şehir* bozuşup cilveleştiler. İtiraf etmeli ki bu münakaşada Peyami Safa daha dürüst hareket etti; münakaşayı münakaşanın çerçevesinden aşırmadı. Fakat, ya Hikmetof Yoldaş? Hayır, o böyle bir fırsatı kaçıramazdı. Ahmet Haşim'e, Hamdullah Suphiye, Yakup Kadriye saldırdığı zaman kimse kendisine cevap vermedi ya, o zavallı gafil bunu kendi kahramanlığından yıldıklarına hamletti; bir saldırış daha yaptı. Nâzım Hikmetof Yoldaş bu saldırışını da yalnız Peyami Safa'nın şahsına yapsaydı tabiî yine kimse sesini çıkarmayacaktı. Çünkü onun fikirleri gibi Polon ve Mişon karışık argosu ile, trak tiki taklarla, karamaca beyleriyle karışık edebî soytarılıkları, iğrenmeden okuyabilenleri eğlendiriyor, onlara hoşça vakit geçiriyordu. Fakat Nâzım Hikmetof Yoldaş bu münakaşayı Türk milliyetperverliği üzerinde tepinmeğe yeltenmek için bir vesile yaptı ve Türkiye'nin en büyük adamlarından biri olan *Namık Kemal'i* arslan postu giymiş olmakla ittiham etti. Öyle sanıyorum ki arslan postu giymiş olmakla kastettiği mânâ eşekliktir. Bu, arslan postu giyen ve kendisini arslan diye satan eşeğin hikâyesine telmihen yapılmış, komünistlere yaraşır şekilde bayağı, Don Kişotça bir teşbihtir. Bir kere *Namık Kemal* arslan postu giymiş değildir. *Namık Kemal* arslanım ta kendisidir.

Evet, *Namık Kemal* arslandı, sırtlan değil... Çünkü mezarlarda yatan arslanlara değil, kanlı cellât gibi tepemizde yaşayan kızıl sultanlara saldırıyor, ağız dolusu küfürü onların suratına haykırıyordu.

Fakat bu böyle olmasa bile, *Namık Kemalin* arslan postu giymesi veya Nâzım Hikmetof Yoldaşın kendi postu içinde yaşaması münakaşaya girecek şeyler midir? Mademki münakaşa (veya cilveleşme) Peyami Safa ile yapılıyordu ve uzaktan veya yakından *Namık Kemal* ile ilişikliği bulunmuyordu, o halde *Namık Kemal'e* hakaret etmekte mânâ yoktu.

Peyami Safaya talkın veren Hikmetof Yoldaş, kendi salkım yutmaktadır. Ona "ölüleri mezarında rahat bırak" dediği halde niçin leş ariyan sırtlanlar gibi *Namık Kemal'in* mezarını eşiyor? Görülüyor ki Hikmetof Yoldaş ne dediğim" bilmeyen, tezatlar içinde yüzen zavallı bir hastadır.

Hikmetof Yoldaş aynı zamanda megalomaniye de uğraşmıştır. Bu zavallı büyüklük meraklısının kuruntusuna göre Peyami Safa, Hikmetof Yoldaşın karşısına kendiliğinden çıkmış değilmiş. Onu çıkarmışlar ve Hikmetof Yoldaşın paçasına salı ver-mişlermiş. Bir büyük ölünün kemiklerine saldırmakla Nâzım Hikmetof Yoldaşın paçasına saldırmak arasındaki farkın, yükseklik cihetinden ikincisinin lehinde olduğunu şöyle bir tarafa bırakarak soralım: Peki Hikmetof Yoldaş! Mademki her saldırış bir kışkırtma ile yapılıyor, o halde seni *Namık Kemalin* kemiklerine saldırtanlar kim?

Hem de megalomaniye bakın ki herkes, milliyetperverler, hattâ hükümet bile Nâzım Hikmetof Yoldaşa doğrudan doğruya saldırmaktan çekiniyor da onun karşısına Peyami Safa'yı çıkarıyor ve Peyami Safa da bu çıkış için para alıyor. Tabiidir ki dünyada her şeyi iktisadî gözle gören Gospodin Nâzım Hikmetof Yoldaş için her hareket iktisadîdir. Her hareket iktisadî olduğu için de Peyami Safa, Hikmetof Yoldaşa vereceği cevabın karşılığı olarak milliyetperver kaynaklardan para almıştır. O halde biz de soralım: Her hareket iktisadî olduğuna göre acaba Hikmetof Yoldaşın *Namık Kemal'in,* kemiklerine saldırmasında hangi iktisadî âmiller rol oynamıştır?

Nâzım Hikmetof Yoldaş hülyalı ve manyak muhayyilesiyle kendisini devler arasındaki bir kahraman olarak gördüğü ve Türkiye'yi sözüm ona irşada memur olduğu için, karşısına dikilen herkesi bir kâfir ve her kâfiri de bâtıl dinin ululardan yardım gören birisi olarak kabul edebilir. Belki benim için de böyle düşünebilir. Fakat şu hakikati aklı başında ve namuslu insanlardan hiçbiri inkâr edemez ki Hikmetof Yoldaş bu hızım ve cesaretini Moskova'nın orak ve çekicinden aldığı halde ben damarlarındaki Türk kanından başka hiçbir yerden almıyorum.

Nâzım Hikmetof Yoldaş Peyami Safaya yüksekten bakıyor. "Okuman lâzım evlât" diyor. Peyami Safa'nın Hikmetof Yoldaştan daha okumuş, daha yüksek kültürlü olduğu muhakkak olmakla beraber acaba Hikmetof Yoldaş el âleme "okuman lâzım" diyecek kadar okumuş mudur? Ben bunu hiç ummuyorum. Eğer Hikmetof Yoldaş biraz okumuş olsaydı Türkmenistan da Budizm dininin bulunmadığını ve Simavneli Şeyh Bedreddin'in komünist olmadığını bilecekti. Malûm ya, Hikmetof Yoldaş ilmî, siyasî, içtimaî, tarihî hakikatlerle (?!) dolu olan şiirlerinin (?!) birinde kendilerinin (yani komünistlerin) vaktiyle Şeyh Bedreddin'le beraber ayaklandıklarını söylediği gibi başka bir şiirde de Türkmen kayıkçıyı Türkmenistanlı bir buda heykeline benzetiyor. O halde ben de kendisine şöyle söyleyebilirim: "Okuman lâzım yoldaş! Buda dini Türkmenistan'a tarihin hiçbir devrinde girmemiştir. Türkmenistanlı Buda heykeli demekle İskoçyalı Şafiî imamı demek arasında fark yoktur ve Şeyh Bedreddin senin sandığın gibi bir komünizm mübeşşiri değildir. Onun ne olduğunu senin bugünkü ilmin, kafan ve seciyen anlayamaz. Okuman lâzım yoldaş! Mujikistan cambazhanesinde size bunları elbette öğretemezlerdi. Okuman lâzım, okuman!".

Hikmetof Yoldaş, Peyami Safa'nın babası, İngiliz Boer savaşında kazandıkları zaferden dolayı İngilizleri tebrik etti diye de çatıyor. Bundan Hikmetof Yoldaşa ne olduğunu anlayamıyorum. İngilizler bir avuç Boer'i yendi diye sevinmek gerçi doğru bir hareket değildir. Fakat İsmail Sefanın dinine dahleden yoldaşın kendisi sanki müslüman mı? Bolşevikler küçük Azerbaycan Cumhuriyetini istilâ ettikleri zaman Hikmetof Yoldaş acaba kaç defa taklak attı? İngiltere'ye hulûs çakmakla Moskovaya dalkavukluk etmek arasında ne gibi bir fazilet farkı olduğunu anlayamıyorum.

Nâzım Hikmetof Yoldaş hasep, nesep, şeref, kan diye birşeyler tanımadığını söylüyor, Bunları söylemeğe lüzum yoktu. Biz zaten komünist taslaklarında böyle şeyler olmadığını biliyorduk. Ataları, bu toprağa kan katanlardan, halis kanlı Türk olanlardan bir komünist çıktığını da zaten şimdiye kadar görmedim. Bunlar daima kanı bozuk, sütü bozuk, yeri yurdu belirsiz, soyu sopu şüpheli ve Türk olmayan kimselerdir. Netekim Nâzım Hikmetof Yoldaşın kendisi de Türk değildir. Acundaki komünizmin de nasıl bir bozuk kan mahsulü olduğunu anlamak için onların önderlerine bakmak kâfidir. Biz, kanı Türk olmayan yurttaşlardan bu yurda ne kadar bağlılık beklenebileceğini birçok acı

denemelerle öğrenmiş bulunuyor. Onun için de Mişonlar, Kohenler ve Çerkeş Ethemlerle Nâzım Hikmetof Yoldaş arasında hiçbir fark görmüyoruz.

Karışmamış kan davası yalnız hayvanlar değil, insanlar için de vardır. Hayvanların en asil ve değerlileri halis kanlı olanlar olduğu gibi insanların en asilleri en saf kanlı olanlarıdır. Kan ve ırk meselesi kan grupları tetkiki demek olan fizyolojik ve antropolojik bir meseledir. Sonra, Nâzım Hikmetof Yoldaşın hatırı için veraseti de inkâr edecek değiliz a... Zaten tabiî ilimler bakımından insanla hayvana aynı gözle bakılmak gerektiği halde, kuyruğuna motor takmağa kalkacak kadar ilmî zihniyetli geçinen Nâzım Hikmetof Yoldaş nedense işine gelmeyen ilmî hakikatlerden tegafül ediyor. Bize gelince: biz, kuyruğumuz olmadığı için motor takmağa da kalkışmayız. Yalnız tabiî değil içtimaî bakımdan da insanla hayvan arasında bir münasebet olduğunu da aramızda yaşayan bazı insanlara bakarak kabul edebiliriz. Fakat insanları yalnız ve sadece mide ve husyeden mürekkep bir makine gibi kabul edemeyiz. İnsanları yaşatan bir de şeref ve haysiyet olduğuna inanırız ve Nâzım Hikmetof Yoldaşa yine ilmî bir hakikat olarak beyan ederiz ki: Göçebe olduğu zamanlarda bile toprak mülkiyetini tanıyan Türk Milleti komünist olamaz. En yoksul Türk köylüsünün bile el evinde el ekmeği yemeğe tahammülü yoktur. Kaldı ki hiçbir şeye sahip olmayan ve esir yaşamağa alışan mujikler bile bir çanaktan yemeğe alışamadılar. Komünizm Rusya da bile hakikat olamadı. Nerede kaldı ki kanı, dili, dini ve dileği bütün olan Türk köylüsü komünist olacak. Onun için Nâzım Hikmetof Yoldaş artık yanlış kapı çalmaktan vazgeçsin. Beğenmediği Türkiye cehenneminden çıkarak huri ve gılmanı bol olan komünist cennetine gitsin. Hikmetof Yoldaşa şunu da ihtar ederim ki onun gibi kabadayı fedailer daima ateş hattında bulunurlar. Burası kızıl orduların ateş hattı değildir. Burada kalmak ve sözüm ona kahramanlık yaygarasıyla bol bol matbaa mürekkebi harcamak mertliğe yakışmaz.

Ben Nâzım Hikmetof Yoldaşa bu cevabı daha önce verebilirdim. Başkalarının vermesini bekledim. Başkaları cevap verecektir sandım. Bir zamanlar İstanbul'da bir Edebiyatçılar Birliği vardı. İstanbul'un meşhur ve meçhul bütün şairleri, edipleri oranın azasıydı. Hattâ zannedersem Nâzım Hikmetof Yoldaş da Bahri Hazer adındaki şiirini Peyami Safa'nın kılavuzluğu ile ilkönce orada okumuştu. Bir gün, gazetenin birinde "Şekspir büyük şair değildir" diye bir yazı çıktığı için bu Edebiyatçılar Birliği azaları hep birden şahlanmışlardı. O ne asil heyecandı öyle!... Şekspir'e saygısızlık edildi diye o yazıyı yazanı dünyaya geldiğine pişman etmişlerdi. Halbuki Şeskpir bizim nemizdi? Ve acaba hakikaten o kadar da büyük mü idi? Bütün bunlar su götürür şeyler olmakla beraber şimdilik geçelim. Halbuki bu sefer Nâzım Hikmetof Yoldaş bizim büyük şair ve büyük vatanperverimiz *Namık Kemale* sövüyor da o edebiyatçılardan hiç birisinin kılı kıpırdamıyor. Doğrusu, memleketin edebiyatçılarının kansız insanlar olduğunu biliyordum amma bu kadar kansız olduklarını kestiremiyordum.

İstanbul'da bir de gazeteler vardır. Hem de hepsi fırkanın gazeteleridir. Balatta bir sarhoş Yahudi çıksa, içini dışına dökse, küçük bir şeye küfretse hemen polisler yakalar, gazeteler yazar, divana çekerler. Nâzım Hikmet Yoldaş da yetim-i Sefaya çullanırken onu muhalif diye jurnal ediyor ve alt yanında da faşisto-demokrato liberal diye rejime saldırıyor ve alay ediyor. Bunu polisler anlamayabilir. Fakat o pek anlayışlı ve uyanık gazetelerimiz ve gazetecilerimiz nerede? Tan'ın baş sayfalarında demokratlıkla devletçiliğin evlenme törenini yapan ve bu iki fikri birleştirmeğe çalışan Mahmut Esat Bey nerede? Öyle mi Nâzım Hikmetof Yoldaş? Faşisto demokrato-liberal... Gölgesinde rahat rahat yazı yazabildiğin rejimi böyle mi anlıyorsun?

İstanbul'da bir de "Millî Türk Talebe Birliği" vardır. **"Millî Türk"** terkibinin saçmalığına ve bunun, Türk olmayanlar tarafından kendileri hakkın daki şüpheleri bertaraf etmek için yapılmış bir manevra olduğu hakkındaki telâkkilere rağmen bu genç arkadaşlar bir zamanlar Cevdet Kerim Beyle vatanperverlik rekorunu kırmak için maç yapmışlardı. Bir yabana bir Türk memuruna hakaret etti diye camlan taşlamışlardı. Fakat bu sefer o Türk memurundan namütenahi kere büyük olan bir Türk şairi hakarete uğruyor da bu Türk gençliği sesini çıkarmıyor. Nerde kaldı *Namık Kemal* için yapılan

ihtifaller?.. Demek ki onlar gösterişti. Gösteriş olmasaydı bu gençlik bir varlık gösterirdi. Halbuki onlar "Gençlik Var" diye mecmua da çıkarmışlardı. Hazin ve gülünç varlık...

Acaba bu Nâzım Hikmetof yoldaşın san'atte ne değeri var? Bazı budalalar tarafından asrın en yüksek şairi olduğu bile iddia edilen bu Şanso Pansa'nın şairliği hakikaten 100 numara mıdır? Bana sorarsanız sıfır. Şiirin bir tarifi vardır. Nâzım Hikmetof Yoldaşın hezeyanları o tarife sığmaz. San'atte dar bir çerçeve içinde kapalı kalmak taraftarı değilim. Fakat tulumbacı argolarını, zevk fesadına uğramış naraları da san'at diye kabul edemem. Aklı başında kimse de kabul edemez. Şiir vezinle ve kafiyeyle olur. Böyle olmayan yazılara nesir derler. Gerçi nesirde de şiir yapılır ama bu, malum şiirden daha güç, daha san'atkârane bir şeydir ve Hikmetof Yoldaşta bunun zerresi yoktur. Netekîm gölgesi Orhan Selimin yazılan da meydandadır. İşte Nâzım Hikmetofun san'atinden parçalar:

Bana bak:

Hey!

Avanak!

trrrrum,

trrrrum,

trrrrum!

trak tiki tak!

makinelaşmak

İstiyorum!

Sürerim içilmez

İngiliz tuzu gibi.

Hakikaten, İngiliz tuzunu, Moskof müshili içilerek yazılmış olan bu satırların üzerine içmek daha doğru olur. Sonra **trrrrum** diye makine taklidi yapmak hangi şiirin ve hangi zevkin kabul edeceği şeydir? Şiir yalnız taklidi lâfızlarla mı meydana gelir? Kelimelerin ahengi yok mudur? Hikmetof Yoldaşın ağzındaki teneke düdüğün sesine çelik pistonlu makinelerin iniltisidir diyebilir miyiz? Hikmetof Yoldaş köpek veya sığır başlıklı şiirler yazsa havlayacak veya böğürecek mi? Bütün bunlar yalnız şunu gösterir: Nâzım Hikmetof Yoldaşta zevk fesada uğramış, tereddi etmiştir. Eğer onun şiirleri çok okunuyorsa bu da okuyucu kütlesinin bozuk zevkli olduğunu gösterir. Netekim bazı edepsizce ve açık saçık kitaplar da el yazılarıyla yazıp dağıtılacak kadar çok rağbet bulmuştu. Nâzım Hikmetof Yoldaşın çok mukallitleri çıkıyorsa bu da o tarzın kolay oluşundandır. Çünkü vezin ve kafiyeli ve aynı zamanda manâlı şiir yazmanın güçlüğünü anlayan kabiliyetsiz insanlar için başvurulacak yegâne yol vezinsiz, kafiyesiz, mânâsız, mantıksız yazı yazmaktan ibarettir.

Nâzım Hikmetof Yoldaş burjuva düşmanıdır. Fakat bu düşmanlıkta mutaassıp softalardan daha mutaassıptır. Bu softalarca nasıl namaz kılmayan, oruç yiyen kimseler kâfirse, asılması sevapsa, Hikmetof Yoldaş için de burjuvaların asılması elzemdir. Fakat bir yazısında Piyer Loti'ye "domuz burjuva" diyen Hikmetof Yoldaş "domuzuna proleterlik" sattığı halde bayağı burjuvadır. Başka bir yazısında da ayda 60 papalle geçindiğini söylemek istiyor. Galiba Gospodin Yoldaş cenapları 60 liranın

ATSIZCILAR

Türk köylüsünün rüyasında bile görmediği bir servet olduğunu unutuyor. Bu taslağa şunu söylerim ki: mert adam, sözünün eri adam proleterlik sattığı halde burjuva geçinmez. Nâzım Hikmetof Yoldaş mütareke yıllarında, yüz elliliklerden Refi Cevad'ın Alemdar gazetesi idarehanesinde ayı oynattığı günden bugüne kadar hep burjuva olarak geçinmiştir. Ve... Kurtuluş savaşında düşman karşısına çıkacak yüreği olmadığı için Rusya'ya kaçarak savaşın bitmesini beklemiş ve savaş bittikten sonra buraya bir kahraman (?) olarak dönmüştür. Bir iki defa hapse girmek ve ağız dolusu argo savurmakla kahramanlığın kazanıldığı bir zamanda bu da çok görülmez. Fakat unutmamalıdır ki argonun da soylusu ve soysuzu vardır. Eski Çeşme meydanında saldırma çeken kabadayının argosuyla Beyoğlu sokaklarında dolaşan Palikarya oğlanlarının argosu arasında dağlar kadar fark vardır. Tıpkı aç midesine yumruğu basarak ızdırap içinde didinen bir emekçinin iniltisi ile Nâzım Hikmetof Yoldaşın 60 papale haykıran naraları arasında fark olduğu gibi.

Bu küfürler, bu palavralar, bu düzgünlü yaveler, bu Babıâli sokaklarındaki Don Kişotça kişnemeler sözde hep Türk işçisi için değil mi?

Türk işçisi bu deli saçmaları, bu gerdan kırmalar, nâra atmalarla mı kurtulacak; bolluğa, tokluğa, sağlığa kavuşacak? Hayır, Nâzım Hikmetof Yoldaş! Aç adamlar maskaralık istemiyorlar. Aç adamlar ne yetim-i Sefa'nın kırık mızraplı udu, ne de Namık Kemal'in ölüsüyle ve kemikleriyle beslenmek istemiyorlar. Aç adamlar bol bol papel getiren nâralı şiirler, mahkemelerde dile gelen tezler ve sokaklarda kişneyen ülkülerle avunmak ve aldanmak istemiyorlar. Aç adamlar iş ve refah istiyor. Aç adamlar açık sözlü, açık özlü, ak alınlı kahramanlar istiyor. Açık gözlü taslaklar değil...

Nâzım Hikmetof Yoldaş! Sarı suratlı afyonkeş Çinlilerle kara suratlı yamyam Habeşlerin davasını güdüyorsan, haydi oraya... Yolun açık olsun. Babıâli caddesinde Habeş davası müdafaa olunamaz. Senin beğenmediğin burjuvalardan yüzlerce kişi Habeş davasını kanlarıyla korumak için kızgın kum çöllerine koştular. Sende o yürek nerede? Şimdiye kadarki susuşumuzu sakın güçsüzlüğümüze ve çekindiğimize verme. *Deli-Petro* gibi bayrak açıp gelseniz bile bizi karşınızda *Baltacılardan* mürekkep bir ordu halinde bulursunuz. Hem bu sefer her biriniz için birer *Katerin* gelse de elimizden kurtulamazsınız

ATSIZ (1935)

ATSIZLAR